

"KOL - HLIYA"

Beit Midrash for Torah and prayer

BET MIDRASH BET - YOSEF

BET MIDRASH OR - LAYSIM

KOLL STUDENTS LIBRARY

TORAH LESSON CLASS

CHARITY AND CHARITY FOUNDATION

Kiryat Ya'arim Street 32, Givat Zeev

"קול אליה"

בית מדרש לתורה ותפילה

בית מדרש "בית - יוסף"

בית מדרש "אור - לישראל"

כולל אברכים אוצר הספרים

שיעורי תורה קרן צדקה וחסד

רחוב קרית יערים 32 גבעת זאב

גם לנשמה מגיע אוכל

הגות חידושי חידושים
מחשבה ואקטואליה
לפי סדר פרשת השבוע

שבת פרשת תזריע פרשת החודש שנת תשפ"ב

1. אשת כהן שיודעת שתלד זכר, האם צריכה להוציא כסף ללדת בבית חולים פרטי?
2. האם יולדת יכולה לבקש המשכן שמשפץ את הבית שיפסיק את הבניה עד שתתאושש? הוכח מפרשת השבוע!
3. האם מותר למכור דם שכיסוהו בעפר למפעל תעשייתי? הוכח מפרשת השבוע!
4. מדוע בזמננו לא נוהגים לברך ברכה כשנולד בן? ומדוע על בת לא ברכו אף פעם?
5. מדוע לא מלים תינוק אלא רק ביום השמיני כדי שיהא שבת באמצע?
6. מדוע המצווה הראשונה שיהודי מקיים בחייו זה בא על ידי ייסורים וצער?
7. מדוע צדיקים שמהדרים במצוות אין מהדרים שימולו בעצמם את בניהם הרי מצוה בו יותר מבשלוחו?
8. איך מותר לאליהו הנביא לבא בשבת לכל הבריתות והרי אסור לצאת מחוץ לתחום בשבת?
9. מדוע כשאומרים בכל יום פרשת קרבנות מקדימים עולה לחטאת הרי חטאת קודמת?
10. האם מותר לכבד בחור שעדיין איננו נשוי בסנדקאות?
11. אדם שיש לו שערות לבנות האם זה סימן שהגוף כבר נחלש? הוכח מפרשת השבוע!
12. האם אדם שמתייגע ועמל בתורה מזדקן מהר? הוכח מפרשת השבוע!

חודש טוב יהי רצון שיקויים בנו בקרוב "בניסן נגאלו אבותינו ממצרים ובניסן עתידים להיגאל" אמן.

י"ל ע"י בית המדרש "בית יוסף" גבעת זאב
ניתן לקבל את העלון מידי שבוע בהודעה לווצאפ
052-8144488 יוסף ויצמן

אשת כהן שיוזעת שתלד זכר, האם צריכה להוציא כסף ללדת בבית חולים פרטי?

מאשתו סמוך לווסתה הווין לו בנים זכרים, דכתיב: "להבדיל בין הטמא ובין הטהור" וסמיך ליה "אשה כי תזריע וילדה זכר". ולמה מקבל דווקא שכר זה. וכתב שהנה לכאורה מן התורה אינו חייב לפרוש מאשתו סמוך לווסתה, שהרי יש לאשה חזקת טהרה, וגם חזקה אורח בזמנו בא, אך לפי מה שכתב הריב"ש (סימן קצט) שהיכא דכתיב להבדיל, לא אזלינן בתר רוב, אם כן מכ"ש דלא אזלינן בתר חזקה, דרובא וחזקה רובא עדיף. ובוה אמרתי בדרך מליצה, דאפשר לומר דזה שכרו, דהוין לו בנים זכרים, שבדרך הטבע אמרו החוקרים שנקיבות רובן בעולם יותר מזכרים, ואם כן הפורש ולא סמך על רוב וחזקה משלם לו הקב"ה מדה נגד מדה, שיהיה לו בנים זכרים דזה גם כן אינו מרוב, עכ"ד. ולכאורה מבואר בדבריו דרוב היולדות נקיבות.

אולם כבר הקשה עליו הפרדס יוסף (ויקרא יא מז) דהרי אמרינן בגמרא במסכת יבמות (דף קיט ע"א) שכל היולדות מחצה זכרים, ומחצה נקיבות. ומבואר שאין הרוב נקיבות. ויעויין עוד בריב"ש (סימן שעב) שהוא דבר מוכרח, כי כן יסד המלך, מלכו של עולם, לקיום האנושות.

לאור זאת נראה שאם בבדיקת אולטרה סאונד התברר לה שהעובר הוא זכר, מסתבר שאין כאן ספק ספיקה, וצריכה ללדת בבית חולים שאין שם טומאת מת. ויתכן שגם צריכה להוציא עבור זה כסף. (חש"ח שבועות יח ע"ב).

האם יולדת יכולה לבקש המשכן שמשפץ את הבית שיפסיק את הבניה עד שתתאושש? הוכח מפרשת השבוע!

השכן להפסיק לבנות, אולם האישה צריכה לשלם את כל הנזקים שיגרמו לו, כיון שמן הדין מותר לו לבנות, אלא דהיא מסוכנת, הרי עליה לשלם לו ולפצותו כדן כל פיקוח נפש.

אך אם נמצאה לה דירה אחרת חייבת לעבור לשם, דעל הניזק להרחיק את עצמו אף במקום שהשני גורם לו סכנה, כמו שמבואר בשו"ת רדב"ז (ח"א סימן תקנא) על שמעון הרוצה לגדל את בנו בסממנים שיש להם ריח המזיק לילדי שכנו ראובן, אם הוא גיריה דיליה דהיינו שבשעת השימוש מיד מגיע הריח לילדי ראובן, אינו יכול לעשות זאת, אבל אם הוא לא היה גיריה דיליה, היה על הניזק להרחיק את עצמו גם כשהדבר מהווה סכנה לילדים, ע"ש. (חש"ח בבא בתרא כ ע"ב).

האם מותר למכור דם שכיסוהו בעפר למפעל תעשייתי? הוכח מפרשת השבוע!

בעפר, הם רוצים לרכוש את כמויות הדם ולשטוף אותם מהעפר שכיסו אותם, ולהשתמש בדם לצורך תעשייה. האם הדבר מותר?

לכאורה דבר זה תלוי במחלוקת הפוסקים, דהנה נאמר במרן בשולחן ערוך (יו"ד סימן כח ס"א): כיסהו הרוח, פטור מלכסות,

"דבר אל בני ישראל לאמר אשר כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים כימי נדת דותה תטמא" (יב ב)

אשת כהן אשר צריכה ללדת, ובבדיקת אולטרה סאונד התברר שהעובר הוא זכר האם צריכה להוציא כסף כדי ללדת בבית חולים פרטי, שבוודאי אין שם טומאת מת?

והנה כתב הש"ך (יו"ד סימן שעא סק"א) בשם הרוקח (סימן שטו) אשת כהן שמעוברת מותרת להיכנס באהל המת, כיוון שיש ספק ספיקה הוא שמא נפל הוא או שמא נקבה הוא. כלומר דאמרינן בגמרא במסכת יבמות (דף קיט ע"א) שכל היולדות מחצה זכרים, ומחצה נקיבות, ויש גם מיעוט שמפילות. והקשה המגן אברהם (סימן שמג סק"ב) ודבר זה צ"ע דהרי בלאו הכא מותר דטומאה בלועה אינה מטמאה? ותירץ המשנה ברורה (סק"ג) בשם הנתניב חיים, שכונת הרוקח, דאשת כהן שקרבו ימיה ללדת מותרת להיכנס לכתחילה באהל המת, דאף שנראה לנו שוודאי תלד שם ולד ושמא יהיה זכר ויטמא שם, אפילו הכי מותר דספק ספיקה הוא שמא יהיה נקבה ושמא יהיה נפל.

והקשה הפרי מגדים באשל אברהם (סק"ב) שכיון שרוב הנשים אינן מפילות, ספק זה כמאן דליתא דמי, וגם שאין עושים ספק ספיקה בידיים, יעו"ש, ואולי אפשר לתרץ על פי מה שכתב המהר"ם ש"י"ק (מצוה תח) דהרי אמרינן בגמרא במסכת שבועות (דף יח ע"ב) אמר ר' חייא בר אבא אמר רבי יוחנן, כל הפורש

"אשה כי תזריע וילדה" (יב ב)

מעשה ביולדת תוך שבעה ימים ללידתה, שהגיעה הביתה וביקשה משכנה שבנה על הגג שיפסיק בנייתו, כיוון שמפריע לה לישון, השכן טען שהפסקת העבודה תגרום לו הפסד כספי, וגם תדחה לזמן רב את השלמת הבניה הנחוצה לו מאד, האם יכולה לעכב מלהמשיך לבנות?

מעיקר הדין אינה יכולה לעכב עליו, כיון שהבניה לזמן מועט, אינה מהדברים שאפשר לעכב, והרי זה מהדברים הרגילים, שכל אדם שיש לו אפשרות לבנות בונה לזמן קצר, ואין אדם יכול לעכבו, וכמבואר בחזון איש.

אך נראה כיון שמדובר כאן בפקוח נפש באופן שלאשה אין מקום לנוח בו, ואם ימשיכו לעשות רעש, היא עלולה להינזק מזה, חייב

"אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת והוא אל אהרון הכהן" (יג ב)

מפעל תעשייתי מעוניין לקנות מהמשחטות הגדולות בארצנו, את דם העופות השחוטות, שנשפך מרבבות עופות ושכיסו אותם

הדעות. ויעויין גם בספר הערות על מסכת חולין (דף פה ע"ב) שמרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל נקט בפשיטות כמו הדעות האוסרות.

אך יתכן לומר שאם הוא מוכר רק חלק מהדם, ואילו החלק האחר יישאר מכוסה דשרי, כי הרי לכיסוי הדם לא צריך שכל הדם יהיה מכוסה, וכעין זה כתב התבואות שור (שם) לבאר איך מותר לכסות במקומות שרגילים לכבדם, והשיב שלא מכבדים מיד וממילא חלק מהדם יבלע באדמה וסגי בזה למצוות כיסוי.

לקנות את הדם עם העפר כדי לזבל בהם שדות

דברנו עד כה האם מותר למכור את הדם המכוסה, כדי להפריד את העפר מן הדם ולהשתמש בדם, וזה אסור כי יחויב שנית בכיסוי, אולם אם רק מזבלים הקרקע עם העפר שיש בו דם ולא מגלים את הדם, שרי לכולי עלמא. (חש"ח ביצה ח ע"ב).

מדוע בזמננו לא נוהגים לברך ברכה כשנולד בן? ומדוע על בת לא ברכו אף פעם?

והרמב"ם לא הביאו את דינה עי"ש שכתב כמה אופנים ליישב את טעם אילו שמקילים.

וכן במשנה ברורה תמה על הרמ"א (סימן רכ"ג) דהיכן דלא איתמר דהויה רשות, לא הויה רשות.

יש לחקור מדינה דגמרא ושולחן ערוך האם על לידת בת נמי מברכים או דילמא על לידת בת אין מברכים?.

הנה בערוך השולחן (או"ח סימן רכ"ג סעיף א') כתב וז"ל: אבל בלידת נקבה אין מברכים לפי שאין בזה שמחה כל כך, משמע מדבריו שאין מברך כלום לא שהחינו ולא הטוב והמטיב.

וכן הגאון הנצי"ב בספרו מרומי שדה בגמרא במסכת ברכות (דף נ"ד ע"א) כתב וז"ל: והנה מדאיתא במשנה במסכת ברכות (דף נ"ד ע"א) דעל כלים חדשים מברך, יש ללמוד לכאורה דמי שנולד לו בת שמברך שהחינו, דלא גרע מאילו קנה עבד או שפחה לשמשו, שהרי מעשה ידיה לאביה, איברא לא ראיתי זאת בפוסקים, ואולי יש לומר שבת אינה מתנה טובה לאביה כידוע באגדה.

וכן באשל אברהם בוטשאטש (תנינא סימן רכ"ג) עומד גם כן על הדבר הזה, מדוע שלא תיקנו שם ברכה על לידת בת גם הראשונה שהיא סימן יפה לבנים, וקיום מצות פרו ורבו אי אפשר בלי בתו או בת בנו עכ"פ, עי"ש מה שכתב באריכות ובמתיקות.

ולעניין הלכה: המשנה ברורה (בסק"ב) כותב: שמכיוון שסתמו הפוסקים משמע אפילו היו לו כמה זכרים ותאב שילוד לו בת כדי שיקיים מצות פרו ורבו אפילו הכי אם נולד בת אינו מברך על זה הטוב והמטיב, מכל מקום נראה לי פשוט: שבפעם הראשונה כאשר רואה אותה מברך ברכת שהחינו, דמי גרע ממי שרואה את חברו לאחר שלושים יום ושמח בראייתו דמברך שהחינו כמו שמבואר בגמרא במסכת ברכות (דף נ"ח ע"ב).

ואם חזר ונתגלה, חייב לכסות. אבל אם הוא עצמו כיסהו ונתגלה, אינו חייב לכסותו פעם אחרת.

ובדרכי תשובה (שם ס"ק פה) הביא מחלוקת האם לאחר שכיסהו מותר לו לגלות את הדם, או שרק אם נתגלה מעצמו אינו חייב לכסותו, אבל לכתחילה אסור לגלותו.

דעת השמלה חדשה (שם ס"יג) דלכתחילה אסור לגלותו לצורך הדם, וכן פסק בתבואות שור (שם ס"ק יח) שלא מבעיה אם מכסה על מנת לגלותו שאין זה כיסוי טוב, אלא שאפילו אם כיסהו בצורה טובה ורק אחר כך נצרך לדם, אין לגלותו דמחזי ככסוהו על מנת לגלותו.

מאידך דעת התורת חיים בגמרא במסכת חולין (דף פז ע"א) וכן דעת הפרי חדש (ציינם התבואות שור) שמותר לגלות הדם לכתחילה, ויעויין בפרי מגדים (שפ"ד שם ס"ק כא) שהביא את שני

"אשה כי תזריע וילדה זכר" (יב ב).

איתא בגמרא במסכת ברכות (דף נ"ט ע"ב): אמרו לו ילדה אשתו זכר אומר ברוך הטוב והמטיב.

וכן נפסק בטור ובשולחן ערוך (או"ח סימן רכ"ג סעיף א) וז"ל: ילדה אשתו זכר מברך הטוב והמטיב וגם היא צריכה לברך כן.

והנה הרמ"א כתב ויש שכתבו להקל בברכת הטוב והמטיב כשילדה לו אשתו זכר לפי שאינה חובה אלא רשות, ומזה נתפשט המנהג שרבים מקילים בברכות אלו.

ובערוך השולחן (אורח חיים סימן רכ"ג סעיף ב) תמה על זה וז"ל: ואין זה מספיק, דרשות לא מצינו בגמרא אלא רק על ברכת שהחינו על פרי חדש כדקיימ"ל בגמרא במסכת עירובין (דף מ) אבל בילדה אשתו זכר דמברך הטוב והמטיב היא ברייתא מפורשת בגמרא במסכת ברכות (דף נ"ט ע"ב) אם כן מנלן דהוא רשות? וכבר הקשו עליו כעין זה במגן אברהם (סק"ג).

וכותב הערוך השולחן ולעני"ד נראה טעם נכון מה שמקילים בברכה זו: דלא מצאתי ברי"ף וברמב"ם כלל דין זה, ותמיהני שהפוסקים לא הרגישו בזה וכיון שהרי"ף והרמב"ם דחו את זה מהלכה פשוטה שאין לנו לכנוס בספק ברכה. וטעם רבותינו נראה לי: דהנה לשון הברייתא כן הוא "אמרו לו ילדה אשתו זכר מברך" וכו' מת אביו וכו' וקשה למה בילדה זכר תניא אמרו לו, ולא במת אביו, אלא וודאי דבסתמא אין לברך והברייתא מיירי באדם שדואג ותאב ללידת זכר כהך דתנן בגמרא במסכת נזיר (דף י"ב): הריני נזיר כשיהיה לי בן עי"ש והאנשים ששמעו ממנו באו ואמרו לו ילדה זכר כלומר בשרוהו בשורה טובה שהקב"ה מילא תאוותך.

וכן בשו"ת דברי יציב (אורח חיים סימן פ"ח) התקשה מדוע לא נוהגים בבן לברך הטוב והמטיב בנוולד בן זכר? והביא שראה בערוך השולחן (או"ח סימן רכ"ג ס"ב) שהעיר בזה ושהרי"ף

להחליפו בתינוק אחר ולא יבחינו בכך כלל, ואם כן עיקר השמחה הוא היא רק בזה שאומרים להם שהיא בתם, ומנלן דשייך ברכה גם על ראייה ראשונה, וכמו שאין מברכים על מי שלא ראה אותו מעולם אף שהוא שמח עמו ביותר וכ"ש בזה שעיקר שמחתו הוא על עצם הלידה.

מדוע לא מלים תינוק אלא רק ביום השמיני כדי שיהא שבת באמצע?

עכ"ל, וצריך לדעת מי גילה סוד זה כי בשמונה ימים יהיה בו כח לא פחות ולא יותר, ונראה כי כח האמור בדבריהם הוא מה שאמר בזוהר (תזריע מ"ד) שהוא כדי שיעבור עליו שבת ותגיעהו נפש החיונית הנשפעת בעולם ביום השבת כידוע ואז יהיה בן קיימא, והוא שאמרו ז"ל כח החיוני, ותמצא שאמרו ז"ל (ב"ר פ"ו) שקודם שבא שבת היה העולם רופף ורועד כיון שבא שבת נתחזק ונח ע"כ, והוא מה שאמרו כדי שיהיה בו כח.

ובפרדס יוסף הקשה על האור החיים: דלפי זה היה מספיק אם מצות מילה היה ביום השביעי, דאם נולד בשבת גם כן עבר עליו חלק מיום השבת שנותן בו כח, ואין לומר דבעינן שיעבור עליו שבת שלימה, דהרי גם כשנולד בשבת סמוך לבין השמשות גם כן מלין אותו בשבת שאחריה, אף שעדיין לא עבר עליו שבת שלימה. ותירץ הפרדס יוסף: שהתוספת שבת בשעה שהאדם מקבל את הנשמה יתירה הוא הנותנת כח, ומשום כך ממתנינים שמונה ימים לפני ברית המילה כיוון שצריך שיעבור על כל תינוק השעה של תחילת שבת.

ובספורנו (בפרשה) כתב טעם חדש מדוע מילה לשמונה: כי אז נתעכל דם הנדות הטמא אשר ממנו ניזון הולד במעי אמו, וטהר הולד להיכנס בברית קודש.

יש עוד טעם נפלא מדוע מילה דווקא לאחר שמונה ימים: על פי מה דאיתא בגמרא במסכת נדה (דף ל' ע"ב) שילד במעי אמו יודע כל התורה ובעת יציאתו בא מלאך וסטרטו על פיו ושוכח הכל, הויה כמו אבל שבעת ימים לכן מלין ביום השמיני.

מדוע המצווה הראשונה שיהודי מקיים בחייו זה בא על ידי ייסורים וצער?

אמר חכים אנא לגזורה דגזרין לי ר' יוחנן אמר חכים אנא לנשייא דצבתין עם אימא.

והקשה בשו"ת החת"ס (יו"ד סימן רמ"ה): שהרי אפילו אחד מאלף לא מצאנו שילד רח"ל מת ממצות ברית מילה, ואם כן איך אמרינן בגמרא "דעליך הרגנו כל היום" זו מצות מילה.

עוד צריך להבין: הא דאיתא בחז"ל בירושלמי במסכת מועד קטן (פ"ג ה"ד) נולד בן זכר במשפחה נתרפאה כל המשפחה, מה ההסבר בזה ובפרט מה דכתב בשו"ת מהרש"ל (סימן ע"נ) שכל מה שאמרו חז"ל נולד בן זכר במשפחה נתרפאה כל המשפחה, היינו ביום של הברית.

אבל הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל מובא בספר הליכות שלמה (תפלה פרק כ"ג ס"ק י') פסק שאין לברך שהחיינו בלידת הבת, אף כשרואה אותה, משום שרק אם הרואה מכירו ומתוך כך הוא שמח בראייתו תקנו חכמים לברך שהחיינו, מה שאין כן בנידון דידן הרי רוב בני אדם הרואים תינוק בין יומו או גם אחרי כמה ימים, עדיין אינם מכירים אותו, ותוך כמה דקות יכולים

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב ג).

איתא במדרש רבה (בפרשת אמור פרשה כ"ז) ר' יהושע דסכנין בשם ר' לוי אמר משל למלך שנכנס למדינה וגזר ואמר כל אכסנין שיש כאן לא יראו פני עד שיראו פני המטרונה תחלה כך אמר הקדוש ברוך הוא לא תביאו לפני קרבן עד שתעבור עליו שבת שאין שבעה ימים בלא שבת ואין מילה בלא שבת.

ובשו"ת הרשב"א (חלק ז' סימן תקל"ו) כתב וז"ל: אמר הכתוב בן שמונת ימים ימול לא פחות ולא יותר לפי שברית שבת קדמה לברית מילה ואין שמונה ימים בלא שבת בינתיים ונאמר בשבת ברית ובמילה ברית.

וכן בספר אורחות חיים הלכות מילה כתב וז"ל ולמה נצטוונו למילה לשמונה ימים לא פחות ולא יותר, לפי שיעברו עליו שבעה כוכבי לכת, שהם ברית עולם שנאמר והייתה בריתי בבשרכם. וכמו שהמחלל שבת בהכרת כח יהיה זכר לזה הולד לכשיגדל שעבר עליו קודם ברית המילה השבת שהיה ברית ראשון שחייבים ישראל לשמרו שנאמר: "ושמרו בני ישראל את השבת כך צריך שישמור זה הברית ראשון שקבל עליו שלא יחלוהו שהוא מזרע קדש ולא יטנפוהו על ידי ניאוף לפי שהוא אות בינו ובין הקב"ה שהאות הזה מביאו לחיי העולם הבא.

ובאור החיים הקדוש בפרשת השבוע כתב דאיתא במדרש רבה (בפרשת כי תצא פ"ו) למה התינוק נימול לשמונה שקנה ה' רחמים עליו עד שיהיה בו כח, וכשם שרחמיו על האדם כך רחמיו על הבהמה שנאמר (אמור כ"ב כ"ז) "ומיום השמיני והלאה ירצה"

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב ג).

איתא בגמרא במסכת גיטין (דף נ"ז ע"ב) על הפסוק "כי עליך הרגנו כל היום" זו מצות מילה.

יש להקשות: מדוע עשה הקב"ה כך דמצווה ראשונה שיהודי מקיים מתקיים רק על ידי צער גדול, הרי כשרוצים לחנך אדם עושים את זה במתיקות ומדוע פה עושים על ידי צער כה גדול, ובפרט לפי מה דאיתא בגמרא דיש תינוקות שזוכרים הכל מה שהיה משעת לידתן דאיתא בירושלמי במסכת כתובות (פרק ה' הלכה ו) שמואל אמר חכים אנא לחייתא דילדין לי ר' יהושע בן לוי

הקב"ה נמי שלא על פי הטבע, ואבא שהולך למול את בנו וזה יותר מטבעו שהוא הולך להכאיב צער גדול לבנו הקטן ולכל אחד יש כאלו פחדים וחששות, ועם כל זה מקיימים אותו בשמחה, מדה כנגד מדה כל המשפחה מתרפאים אף אלו שע"פ הטבע אין רפואה למכתם, אבל כיון שאבא קיים מצות ה' שלא על פי הטבע הולכים איתו שלא על פי הטבע.

ובזה מובן מה שכתב השם משמואל (פרשת אמור) שלכן מצות מילה בשמיני ששמיני הוא מעל הטבע כידוע שמספר שבעה הוא בטבע שנבראה בשבעת ימי בראשית ושמיני הוא למעלה מהטבע כמבואר במהר"ל, ומביא רמז לזה מהא דאיתא בגמרא במסכת מגילה (דף י"ז ע"ב) כי ברכת רפואה היא ברכה שמינית מתוך שניתנה מילה בשמינית שצריכה רפואה, הרי שמספר שמיני גורם לרפואה.

מדוע צדיקים שמהדרים במצוות אין מהדרים שימולו בעצמם את בניהם הרי מצוה בו יותר מבשלוחו?

שליח, ולפי שיטת הש"ך (חוי"מ סימן שפ"ב ס"ק ד') שאם מינהו בתורת שליחות אין האב יוצא ידי חובתו, וכיון שכן מדוע לא נהגו להדר שהאב בעצמו יעשה על כל פנים את פעילת החיתוך.

ומתוך באופן נפלא: על דרך ששמעתי מהגה"ק מנאסויד ז"ע וכן מפי חסידים זקנים שהסתופפו בצל הרה"ק משינאווא ז"ע שאמרו בשמו, שלדעתו אין הדבר נכון שהאב בעצמו ילמד את בנו תורה, וטעמו ונימוקו עמו, שלפי שחייב האדם ללמד את בנו תורה כמו שדרשו חז"ל מהפסוק ולמדתם אותם את בניכם, ומעלת מצוה זו היא גדולה עד למאוד, ויש ללימוד זה כח נעלים, והשפעה עצומה על נפש הילד, לכן נטפל היצר הרע שלא להניח את האב לקיים מצוה בו ח"ו, ויש לחוש מלהתגרות בו, על כן עדיף שישלח את בנו ללמוד אצל מלמד אחר, שאין מעלת הלימוד הלזה כגודל דרגת לימוד האב עם בנו, ואולי על זה לא יתגרה היצר הרע כל כך עת"ד של הרה"ק משינאווא.

והן הן הדברים אמורים גם כלפי מצות מילה, שהרי מעלת מצות מילה היא גדולה עד מאוד כמו שדרשו בגמרא במסכת גיטין (דף נ"ז ע"ב) על הפסוק "כי עליך הרגנו כל היום" זו מצות מילה אשר ניתנה בשמיני, אשר על כן היצר הרע מתגבר בכל כוחותיו למנוע אותו מקיום המצווה, ומכל שכן אם האב בעצמו יקריב את קורבנו וימול את בנו, שבזה הוא נחשב בשמים כאברהם אבינו שעקד את יצחק בנו, וכלשון המדרש תנחומא (ריש פרשת תצווה) יש לך אדם ששופך את דמו של בנו ושמח, לכן מי יודע איזה תחבולות יעשה היצר הרע למנוע מזה, וכמו שמסופר במדרש (ב"ר נ"ו ד') הניסיונות והעיכובים שעשה היצר למנוע את אברהם אבינו מלעקוד את יצחק בנו, ומי יעצור כח לעמוד נגדו על כן לא נהגו להקפיד שהאב ימול בעצמו את בנו, אלא מלין על ידי שליח שאז לא יתגבר היצר הרע כל כך.

ובזה מסביר הדברי יציב באופן נפלא את דברי הגמרא במסכת שבת (דף קל"ה ע"א) דרב אדא בר אהבה איתיליד ליה ההוא

נראה לתוך: דבחיים יש לפעמים ניסיונות וקשיים לקיים מצות לכן מלמדים אותו מיד בתחילת חייו דאף כשיש קשיים גם אז צריכים להשתדל לקיים מצוות אף כשהו בצער גדול, וזה נותן כוח לכל החיים אף בזמנים קשים שיוכלו לעמוד בזה ולקיים תורה ומצוות אף שלפעמים זה כרוך בצער וקושי גדול.

ולפי זה מובן: מה שאמרו חז"ל כי עליך הרגנו כל היום זו מצות מילה, שכונת חז"ל לומר מאיפה יש את הכוח לעם ישראל למסור את נפשם על קיום התורה והמצוות ולמסור את הנפש ולהיהרג על קיומו במשך כל ימי חייו, אומרת הגמרא שהכוח מגיע מזה שקיימו מצות מילה בצער ובמסירות והכנסתו ליהדות הגיע במסירות זה נותן כח לכל החיים.

ולפי זה מובן גם מדוע מתרפאת כל המשפחה: דאיתא בספרים דמי שנתנה עם הקב"ה יותר מכפי הטבע ויכולתו מתנהג עמו

"קול אליה"
 בית מדרש לתורה ולתפילה
 koleliya@gmail.com 580726644 ע.ר
 רחוב קרית יערים 32 גבעת זאב

**בשעה טובה ומוצלחת נכנסו למקום החדש והמרווח,
 הגענו אל האתגר לשפץ לפאר ולרומם את בית אלוהינו.
 החל מהיכל, תיבה, ספריות, ספסלים, סטנדרים,
 שולחנות, ספרי קודש, תאורה, מערכת מיגון ואבטחה...
 אנו מתכבדים להזמין לשותפות אמיתית בזכויות
 הנצברות בבית המדרש ובבית הכנסת החדש.
 שותפות פירושה: לרכוש קנין נצח של רבבות שעות תורה
 ותפילה של משפחות המתפללים וילדיהם.
 שותפות פירושה: להיות חלק משמעותי בבניית עתידם
 הרוחני של תינוקות של בית רבן.
 שותפות היא אמירה ברורה וגאה: יהודים אנו וחשוב לנו
 להקים בית לכבודו של אלוהינו!
 שותפות היא בחירה להוסיף עוד תורה ותפילה בעולם.
 זה הזמן להיות שותף בהנצחה בבית הגדול
 והקדוש שנקרא שם השם עליו.
 לתרומות בנק מרכנתיל דיסקונט
 בנק: 17 סניף: 621 מספר חשבון: 28489040
 או בביט בטלפון מספר 052-8144488
 לפרטים נוספים: הרב יוסף ויצמן 052-8144488
 ניתן לתרום מכספי מעשרות.**

"יביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב ג).

הנה מרן הדברי יציב ז"ע בסעודת ברית אסרו חג שבועות שנת תשל"ו (מובא בשפע קודש עניני ברית מילה פרשת ויצא) וכן באוצרות דברי יציב על מסכת שבת (עמוד תשע"ה) הקשה שאלה נפלאה: מדוע לא ראיתי במקומותינו שהצדיקים יהדרו שהאב יעשה את פעולת החיתוך במצות מילה, ובאמת יש לתמוה שהרי קימ"ל בגמרא במסכת קידושין (דף מ"א ע"א) מצוה בו יותר מבשלוחו, ובפרט למה שדנו הפוסקים עיין תבואות שור (סימן כ"ח ס"ק י"ג) אם מינוי המוהל היא בתורת כיבוד או בתורת

ועל דרך זה יש לפרש הקרא "וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים כאשר ציווה אותו אלוקים" וכאשר ציווה אותו אלוקים מיותר פשיטא, אלא דקשה יותר על האב למול בנו בעצמו מלמול ע"י אחר כל שכן באע"ה בנו יחידו אשר אוהבו הנולד לו למאה שנים, וקא משמע לן קרא דלא מל אותו ע"י שלוחו כמותו אלא הוא בעצמו נזדרז למצווה דמצווה בו יותר מבשלוחו בכל מקום דלא יהיה נראה עליו כמשא כמו שכתב רש"י בריש פ"ב דקדושין כש"כ במילה דמחזי כאינו יוכל לכבש רחמנותו, והיינו וימל אברהם את יצחק בנו וכ"ו כאשר ציווה אותו אלוקים כמו שציווה אותו אלוקים בכבודו ובעצמו לא ע"י מלאך ולא ע"י שליח כן עשה בכבודו ובעצמו.

ובשו"ת תשובות והנהגות (חלק א' סימן תקפ"ט) הסתפק האם בחיתוך לבד יש גם ענין שאבא יעשה בעצמו או דילמא רק עם עושה הכל יש ענין ומסיק, דכיון שמילה ופריעה שתי מצות נפרדות, דאברהם אבינו לא נצטווה על הפריעה כלל, וכן מוכח שבמדבר מלו ולא פרעו וכמבואר בתוספות במסכת יבמות (דף ע"א ד"ה מ"ט) וכן לרוב הפוסקים בשבת אחד מל ואחד פורע, שהמל לבד מקיים מצוה כשפורעים אחריו, ואם כן כשהאב חותך מקיים על כל פנים מצות מילה כראוי בלי שליחות וראוי לעשות כן.

נראה לומר עוד סברה מדוע הצדיקים לא מקפידים למול בעצמם, דהם מפחדים שמא מתוך שלא יהא מסוגלים יזיקו חס ושלוש לבניהם ויתקלקל הדבר לכן יצא הפסד מהחומרה של ההידור לכן הם שולחים שליח, ועיין בפוסקים שכתבו שבאופן שמכבד בתורת כיבוד את המוהל אין בזה גם מצוה בו יותר מבשלוח.

איך מותר לאליהו הנביא לבא בשבת לכל הבריות והרי אסור לצאת מחוץ לתחום בשבת?

כשבא אליהו למילה אינו בא בגופו, אלא נשמתו באה. והראיה לזה: שאומרים אליהו "מלאך" הברית, דהיינו שהוא בא לברית בתוך מלאך וכשהוא בא בנשמתו כמלאך ללא גוף אינו מחויב במצוות דהרי במתים חפשי כתיב ולכך נשמתו יכולה לבא לכל הבריות בשבת.

וכן כתב הגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל בספרו טוב טעם ודעת (מהדורה ג' חלק ב' סימן רל"ד) לאחר שהסתפק האם מותר לעשות ברית במקום שיש מת, כיון דאיכא שיטות שפנחס זה אליהו, אם כן הוזה כהן ואסור לטמאות את עצמו, ומסיק: דמותר דאינו בא בגוף ממש.

והנה הגאון רבי חיים קניבסקי זצוק"ל בספרו דרך אמונה (ח"ד עמוד ק') בביאור הלכה מביא ששאל את החזון איש דלפי דברי החת"ס מה רוצה הגמרא להביא ראייה בגמרא במסכת עירובין (דף מ"ג ע"א) דאין תחומים למעלה מעשרה, מהא דאליהו היה בשבת בבוקר בסורא, ובערב היה בפומפדיתא, אולי הגיע לסורא כמלאך ונהפך לאדם ואמר הלכות, ואחר כך שוב נהפך למלאך והגיע לפומבדיתא ונהפך שוב לאדם ואמר את ההלכות. ותירץ החזון

ינוקא בשבתא כשהוא מהול, אהדריה אתליסר מהולאי, ופירש רש"י שיטיפו ממנו דם ברית, ולא רצו משום דשבת הוואי, עד דשוויה כרות שפכה וכתב רש"י והוא עצמו מלו, ועשאו כרות שפכה, שחתך מן הגיד אמר תיתי לי דעברי אדרב, דלכאורה הוא ייפלא שנענש בעונש חמור כזה כשכוונתו הייתה לקיים את המצווה על צד היותר טוב, אלא מה שקרה לרב אדא בר אהבה מחמת סיבה זו, שהתגרה בשטן ביותר, עד שלא היה השטן יכול לשאת הדבר ואירע מה שאירע.

ואולם בשו"ת כתב סופר (יורה דעה סימן קכ"א) כתב: שבמצות מילה יש סברה דמצווה בו דווקא יותר מבשלוחו יותר מבכל שאר מצות על פי מה שאמרו חז"ל כי עליך הורגנו כל היום זו מצות מילה, וכתוב בספרים, אב המל בנו כאלו מקריב קרבן וזורק דמו על גבי המזבח, ופשיטא שקשה ביותר לאבא לעשות את הברית בעצמו וצריך לכבש האב רחמיו ביותר כשעושה בעצמו מאם עושה ע"י שלוחו.

ובזה מסביר הכתב סופר דבר נפלא: מה שאמר ה' לאברהם בעקידה, יען אשר עשית את הדבר הזה ולא חשכת והוא כפל העניין, ונ"ל דהייה אברהם יוכל לשחטו ע"י שליח, וכבש רחמיו ולקח בעצמו את המאכלת לשחטו והיינו יען אשר עשית בעצמך ולא חשכת לעשות ע"י אחר כי ברך אברכך כפל הלשון על המעשה, ועל הידור מצוה שעשית בעצמך, ולכן הקדימה תורה לאב שיש בו כבישת רחמים ביותר ולכן בוודאי ראויה שיעשה בעצמו כשאפשר והוא כעין מצוה שבגוף יותר מכל מצות.

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב ג).

מפסוק זה ילפינן בגמרא במסכת שבת (דף קל"ב ע"א) דמילה דוחה שבת.

והקשו החתם סופר (שו"ת בליקוטי תשובות סימן צ"ח), וכן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל בספרו הערות על הגמרא במסכת ברכות (דף ג): על מה דנהגו לומר בברית המילה "זה הכיסא של אליהו הנביא זכור לטוב", וגם מתפללים המוהלים שיעמוד אליהו על ימינם לסמכם וזה אומרים אפילו בשבת, הרי בגמרא במסכת עירובין (דף מ"ג ע"א) אמרינן דאליהו אין יכול לבא בשבת לבשרנו על הגאולה משום דשמא יש תחומים למעלה מעשרה טפחים, אם כן איך בברית כן יכול לבא?

בשו"ת חתם סופר (בליקוטי תשובות סימן צ"ח) מתרץ: שכאשר אליהו עלה בסערה השמימה, לא עלה עם גופו, רק נשמתו נפרדה מגופו, ורק נשמתו עלתה לשמש למעלה, אולם גופו שורה בגן עדן התחתון בעולם הזה, וביום הבשורה על ביאת משיח צדקנו תתלבש נשמתו בגוף הקדוש הלז ואז הוא ככל אדם מחכמי ישראל שהוא חייב במצוות, ולכך אינו יכול לבא מחוץ לתחום בשבת, אבל

איש: בבדיחותה דאדם אסור להפוך למלאך בשבת משום נטילת נשמה.

הרוקח בספרו סוד רזיא מבאר: שאליהו זכור לטוב ממונה על הרבה, ויש לו הרבה שלוחים שהרי כאשר נימולים בשבת בהרבה מקומות, איך יהיה בכאן ובכאן אם יש תחומים למעלה מעשרה, אלא שיש לו שלוחים תחתיו.

מדוע כשאומרים בכל יום פרשת קרבנות מקדימים עולה לחטאת הרי חטאת קודמת?

"אחד לעולה ואחד לחטאת" (יב ח).

וכתב רש"י לא הקדימה הכתוב אלא למקראה, אבל הקרבת חטאת קודם לעולה, כך איתא בגמרא במסכת זבחים (דף צ' ע"א).

ובספר בדעת תורה (או"ח סימן א') וכן בספר מאסף לכל המחנות (או"ח סימן א' ס"ק נ"ח) תרצו: על פי מה שכתב רש"י בפרשת השבוע על הפסוק "אחד לעולה ואחד לחטאת" דלא הקדימה הכתוב אלא למקראה, אבל הקרבת חטאת קודם לעולה, ובגור אריה שם כתב דרש"י סבירה ליה דצריך לקרוא מקודם עולה ואחר כך חטאת, לפי זה אתי שפיר.

והקשו המגן אברהם (סימן א' ס"ק ח'), והשערי תשובה (או"ח סימן א') ועוד ראשונים: למה כתב הטור ומרן השו"ע באו"ח סימן א' לומר בכל יום בשחרית פרשת עולה ורק אחר כך חטאת, הלא קימ"ל בגמרא במסכת זבחים (דף צ' ע"א) דחטאת קודם לעולה?

ובהגהות מהר"ב פרנקיל מתרץ: על פי מה שכתב השאגת אריה (סימן כ"ח) דהא דיש דיני קדימה בתדיר ומקודש וכדומה, היינו כשדווקא שניהם הם עליו בחיוב, אבל אם אחד הוא רשות, יכול להקדימו, שאינו באותו משקל כלל של החיוב, וכשאר צרכיו שעושה, שאין בזה דין קדימה, ולכן יכול להקדים ציצית לפני תפילין, אף על פי שתפילין מקודש יותר, משום דציצית רשות הם, ולפי זה מיושב, דהיכא בקריאת פרשת הקרבנות, שאינם כל כך חובה, אם כן הוא כרשות, שאין בזה דיני קדימה, עיין בדעת תורה מה שתמה עליו.

המגן אברהם (סימן א' סק"ח) מתרץ: על פי מה דאמרינן בגמרא במסכת זבחים (דף ז') למה חטאת קודמת לעולה משל לפרקליט שנכנס למלך, ריצה הפרקליט נכנס דורון אחריו, ולכן כשאדם חטא קודם מרצה את המלך בחטאת, ואחר כך מביא את העולה שהוא דורון, והתוספת שם הקשו איך אמרת דעולה דורון, ומהאי טעמא בא אחר חטאת, הרי על עשה מכפרת יותר מחטאת, אף על פי כן כשהקריב חטאת ראשונה אם כן כבר כיפר על חייבי כריתות ועשה אם כן עולה הוי דורון, ר"ל מכל מקום נגד חטאת מקרי עולה דורון, דהא קודם הבאת החטאת היה עליו חטא לא תעשה שזדונו כרת, וגם חטא עשה, ואפילו יביא עולה עדיין יישאר חוב לא תעשה שזדונו כרת, לכן עדיף טפי שיביא תחלה החטאת ויכפר כפרה גמורה על הלא תעשה, וגם על העשה על כל פנים יכפר מקופיא, אבל באמירתנו כתב הטור שלא יאמר: יהי רצון כאילו הקרבתי חטאת אחר פרשת החטאת שמא אינו חייב חטאת, מה שאין כן בעולה יכול לומר: יהי רצון כאילו הקרבתי עולה, אף על גב דעולה מכפרת אעשה, משום דאמרינן בגמרא אין לך אדם שאינו מחויב עשה, אם כן לכך יאמר עולה קודם שהיא מכפרת שאין לך אדם בישראל שאינו מחויב עשה כנ"ל, אבל כשיועד שנתחייב חטאת יאמר חטאת קודם, והחיד"א בברכי יוסף מביא בשם הפוסקים שאף כשיועד שבוודאי חטא יאמר פרשת עולה קודם.

בשו"ת דברי יציב (חלק חושן משפט סימן קג) מתרץ: יש לומר דהטור סבירה ליה כרשב"י דעולה מכפרת על הרהור הלב, ולכן שפיר באה קודם לחטאת, כיון דמכפר נמי על עבירה, ורק לאידך תנאי דעולה מכפרת על עשה אמרינן שתמיד חטאת קודם לעולה.

ובטעם הדבר שבתפילה מקדימים את העולה: א) החתם סופר (בפרשה) מבאר: שבכל התורה כל העוסק בפרשת הקרבנות כאילו הקריב אותו קרבן, וא"כ לעולם צריך להקדים החטאת לעולה, משא"כ פרשת יולדת דלא שייך בהו כאילו הקריב, שהרי ת"ת אינו אלא לזכרים, ובהו לא שייך יולדת, ואינו כאילו הקריב רק מצות קריאה בעלמא, ומשום הכי ראוי להקדים עולה דחשיב טפי מחטאת.

ב) החיד"א בספרו חומת אינך (בפרשת השבוע) כותב: הנה העולה באה לכפר על הרהור הלב, והחטאת על החטא שחטא במעשה, ומן הדין היה שיהא חמור החוטא במחשבה יותר מחוטא במעשה שהמחשבה רוחנית והוא חלק ה', אך מענוותנותו יתברך לא רצה להעניש על המחשבה, ומיהו להעיר לב האדם הקדים את העולה בכתוב לומר דמן הדין היה להעניש על המחשבה, אמנם אל רחום הוא ואין עונש אלא על המעשה, ולכן ההקרה חטאת קודמת לעולה, כך, ועיין בשם משמואל באריכות בפרשה, וכן בכלי חמדה במילואים.

בספר דעת קדושים (או"ח סימן א) מובא בשערי תשובה (או"ח סימן א) מתרץ: בחטאת מלבד הכפרה בדם איכא נמי אכילות בשר שכוהנים אוכלים ובעלים מתכפרים ואמרו חז"ל בזמן שבה"מ קיים מזבח מכפר עכשיו שלחנו של אדם מכפר עליו ופרש"י שאוכלים על שלחנו עניים מהוגנים ואין היה"ר שאומר בחטאת עולה רק במקום זריקת הדם אבל לא במקום אכילת בשר ואין היה"ר עולה במקום כל הקרבן של החטאת מה שאין כן היה"ר של העולה שהוא כולה כליל הוא העולה במקום כל הקרבן היה"ר של עולה קודם.

האם מותר לכבד בחור שעדיין לא נשוי בסנדקאות?

לא נהגו העולם לעשות מצוה זו בבחור, מפני כי הדרך אם אבי הבן הוא עצמו אינו יושב סנדק אלא מכבד אחרים הנה הוא מכבד לאדם גדול ולא לבחור גם הבחור עצמו על הרוב מתבייש להיות סנדק לכן לא שכח זה, אבל אם הזדמן לו ורוצה הבחור להיות סנדק אין למנועו.

אבל בשו"ת שרגא המאיר (חלק ו' סימן קס"ה ס"ק ה') תמה עליו: מהא דאיתא בזוהר (פרשת נשא דף קמה ע"ב) כל כהן שאין לו בת זוג אסור בעבודה דכתיב וכפר בעדו ובעד ביתו, אמר ר' יצחק משום דלית שכינתה שריא במאן דלא אנסיב, אם כן מילה דהויה כקרבן, אם כן זה אינו פשוט כל כך שאפשר לתת לבחור שאיננו נשוי להיות סנדק.

יש לחקור האם מותר לכבד בחור שעדיין איננו נשוי בסנדקאות או דילמא יש איסור בזה.

הנה רבנו יוסף חיים הבן איש חי בספרו שו"ת רב פעלים (חלק ד' סוד ישרים סימן י"א) נשאל האם בחור מותר להיות סנדק. וכתב דהדבר פשוט: שמותר להיות סנדק ואין מונעים אותו אם ירצה כי מה הפרש יש בין בחור לנשוי וכי כהן שאין לו אשה אינו ראוי להקריב, הרי רק בכהן גדול ביום הכיפור כתיב וכפר בעדו ובעד ביתו, ואמרו רבותינו ז"ל: ביתו זה אשתו. מיהו אם הוא קטן שעדיין לא השלים י"ג יש טעם למנוע ולא מצד הדין אלא מצד חסידות וחיוב מצוה יען כי מצוה זו של סנדקות הואיל ויקרה היא מאד ראוי לעשותה ע"י גדול בר מצוה אבל כל שהוא גדול אף בחור אין קפידה בזה ומכל מקום אף על פי שאין קפידה בזה עם כל זאת

אדם שיש לו שערות לבנות האם זה סימן שהגוף כבר נחלש? הוכח מפרשת השבוע!

טומאה שהרי לא נתלבן מחמת הנגע וכן אז"ל בהרת קודמת לשער לבן טמא שער לבן קודם לבהרת טהור, וכן כתב בחזקוני כאן.

וכן בכלי יקר כתב: כל שער לבן הוא סימן חולשה בגוף והלבנת שער האדם לעת זקנתו יוכיח, וכן כל הסוסים הלבנים תשושי כח וכן כל כבש לבן אינו טוב כמו צבע של שאר מיני שער כי כל מראה לבן מקורו מן הליחה הלבנה הגורמת העצלות כי פעולת כל עצל לא בחיל ולא בכח.

"ושער בנגע הפך לבן".

הנה בדעת זקנים מבעלי התוספות על פסוק זה כתב וז"ל: פירוש שער שחור שהיה בו קודם שנולד בו הנגע ונהפך ללבן טמא הוא שהשער שנהיה לבן סימן הוא שנחלש הבשר שהנגע ממית הבשר כדכתיב גבי מרים "אל נא תהי כמות" וגם הזקנים כשנחלשים שער שלהם מתלבן, אבל אם השער לבן קדמה לנגע אז אינו סימן

האם אדם שמתייגע ועמל בתורה מזדקן מהר? הוכח מפרשת השבוע!

ואהדרו ליה תמני סרי דרי חיורתא, היינו דקאמר רבי אלעזר בן עזריה, הרי אני כבן שבעים שנה, ולא בן שבעים שנה? ומתריך החת"ס שדברי הרמב"ם הללו אינם סותרים דברי תלמודנו שנעשה לו נס, כי לפענ"ד בטבע של חכמי ישראל יתחוויר זקניהם מרוב עיונם ואפיסות הליחות, אלא בהשגחת הבורא נותן התורה ית"ש לא כהתה עינם ולא ינוס ליחס ע"י חולשת התורה, וקווי ה' יחליפו כח, אך כשרצה הקדוש ברוך הוא שיתמנה לנשיא סילק הנס והניחו בטבעו ונתחוויר ונתלבנו שערותיו, נמצא לפי הליכות כל החכמים הווה זה נס, ולפי טבע העולם איננו נס, וצדקו דברי הש"ס ודברי הרמב"ם עכ"ל.

הנה בפירוש המשניות להרמב"ם במסכת ברכות כתב על מה דאיתא שם במשנה שאמר ר' אלעזר בן עזריה הרי אני כבן שבעים שנה ולא אמר בן שבעים שנה, לפי שלא היה בן שבעים, כי אם צעיר לימים, אלא שהיה מרבה להגות וללמוד ולקרות לילה ויומים עד שחלשו כחות גופו ונזדקן, ונעשה כזקן בן שבעים שנה. והרי החלה בו הזקנה ברצונו כמו שנתבאר בתלמוד.

הוקשה החתם סופר בספרו תורת משה (פרשת חיי שרה ד"ה זקן): דהנה בגמרא במסכת ברכות (דף כ"ח ע"א) מבואר שנעשה לו נס ביום שנעשה נשיא כדי שיתקבלו דבריו הווה, אתרחיש ליה ניסא

לאחר 5 שנים של הדפסת והפצת עלון זה, מאחר והוצאת העלון כרוכה בהוצאות כספיות גדולות, לצערנו הרב אנו נאלצים לצמצם מאוד את כמות הדפסת והפצת העלונים. מעוניין לזכות את הרבים? אתה יכול בשמחה להדפיס עלון זה ולהפיצו באזור מגורך. ניתן לעזור בהוצאת והפצת העלון ולהקדיש עלונים לזיכוי הרבים לבריאות אושר נחת זש"ק ולע"נ קרובים וידידים. המעוניין להיות שותף בהוצאת העלון ולזכות את הרבים יוכל לפנות לטלפון: 052-814448